

KDO JSOU DNEŠNÍ AUSTRÁLCI? POJETÍ ŽENSTVÍ, RODINY A SPIRITUALITY

WHO ARE TODAY'S AUSTRALIAN ABORIGINES? CONCEPT OF FEMALE, FAMILY,
AND SPIRITUAL LIFE

Mgr. Jana KULHÁNKOVÁ

Katedra obecné antropologie, FHS, UK v Praze, e-mail: kulhankova.jana@seznam.cz

Abstract: *The following study discusses contemporary urban Aboriginal culture. It addresses principles of women's Indigenous Family Care centre in Australia, where the author volunteered, and maintained an ethnographic research. This organisation, Kummara, is based on family care, strengthening of women's business, and reconnecting Aboriginal women to their cultural role. In fact, the Aboriginal women practicing family care and women's spirituality in Kummara contribute to revitalisation of traditional Indigenous culture. This occurs mainly in education of children and young people (implementing rites of passage and parental programs), and in reconnecting to the traditional role of women in family, community and in spiritual life. In the Aboriginal context of health, the women in Kummara engage in a process of cultural, spiritual and emotional healing. They have adapted their ways of doing this to modern society and have been influenced by different Western and other cultural concepts while still trying to preserve elements of their 'traditional' past. By drawing from different cultural notions and contemporary cultural concepts, the process of revitalising leads to by o means interesting modern notion of Aboriginal culture.*

Keywords: *contemporary indigeneity, cultural revitalisation, women and family well-being, education of children, rites of passage*

Real 'traditions' can be invented, just as 'imagined communities' can be real communities – assuming we recognise social reality as a social construct. (Alan Barnard 2006:7)

Radcliffe-Brown (1931), Émile Durkheim (1912), Claude Lévi-Strauss (1962) či Fred Myers – všichni tito velikáni se kdysi zabývali studiem původních obyvatel Austrálie a jejich „tradiční“ kultury. Nicméně současní Australci mají již velmi daleko ke zkrslené klasické představě domorodce v buši, třímajícího v jedné ruce bumerang. Od samých počátků kolonizace Brity v roce 1788 se život původních obyvatel (jen obtížně můžeme v případě stovek různých klanových skupin s různými jazyky i sociální organizací mluvit o jedné kultuře) mění k nepoznání. Předmětem zájmu se pak stávají Australci v prostředí měst, politické otázky, územní práva a zejména samotná identita dnešních Australců. Tvoří dnes pouhých 2,4 % australské populace, tj. méně než 500 tisíc. Převážná část sice žije v oblasti velkoměst, 27 % však stále bydlí v odlehlých oblastech. Mezi ostatními menšinami v Austrálii jsou na tom zdravotně, vzdělanostně a socioekonomicky zdaleka nejhůře. Průměrná délka života je u nich o sedmnáct let kratší, než je australský průměr. Přestože posledních deset let

přineslo výrazný pokrok v oblasti zaměstnání, vzdělání i existenčních podmínek Australců; ve městech, stejně jako v odlehlejších komunitách, přetrvávají problémy s kriminalitou, alkoholismem, drogovou závislostí a projevy agrese vůči „bílým“ i vůči členům vlastních komunit. V rodinách přibývá domácího násilí, přičemž agresory jsou muži i ženy. Austrálie je dnes v procesu tzv. usmiřování (*reconciliation*), neboli „utváření novodobých vztahů mezi Australany a původními obyvateli“ (Merlan 2005:485) a současně dekolonizace, neboli „reflexe všech aspektů kolonizace a zejména jejího dopadu na původní obyvatelstvo a jeho životní prostředí“ (Hobsawm a Renger 1983:2). Právo Australců na svébytnou kulturu i přirozený životní prostor však v moderní západní zemi představuje jistou třecí plochu kulturních a politických zájmů. Zcela fundamentálně totiž spadá do politické oblasti, a to otázky *land rights*, neboli pozemkových práv. Současné zákony požadují, aby Australci prokázali vlastnictví půdy tím, že v této oblasti po dobu nejméně dvou generací nazpátek praktikovali vlastní kulturu, tradice a zvyky s ní spojené. V případě kmenových skupin, které byly násilně vykořeny z vlastního území, je však tato průkaznost v podstatě nemožná. Tato skutečnost do velké míry přispívá k formování „novodobých tradic“, ke spojování se s konkrétním územím a půdou pomocí moderního osvojování si prvků tradiční kultury a asociace s jakousi obecnou ideologií „Austrálsťví“. Současné proklamované kulturní sebeuvědomění Australců je do velké míry postaveno na situování se do role obětí kolonizace a na generačním přenosu tohoto traumatu. Současným kulturním trendem v oblasti řešení těchto psychologických následků, stejně jako kulturního sebeurčení, je právě inspirace původní kulturou. Australci tak proklamují své spirituální spojení se zemí a přírodou, duchy předků a přírodní medicínou. Stejně tak prosazují obnovování spirituality, ceremonií a obřadů jako přechodových rituálů pro mladé, a zejména pak práva na svou zem. Předmětem vědeckého i populárního diskurzu je, nakolik je tato proklamovaná kultura tradiční a nakolik je vlastně dílem politických zájmů, přání a manipulací (např. Kolig 1981 a 2000 či Maddock 2002). Přirozeně jde současně i o protiasimilační snahy, oponování masové kultuře „bílé“ Austrálie (Kolig 2005). Vědecké představy o kultuře Australců i otázky jejich „původnosti“ se tak postupně proměňují, vychází z paradigmat doby. Početní autoři (Sutton 1988, Creamer 1988, Reay 1988, Cowlshaw 1993, Morton 1998, Kolig 2005, Maddock 2002, Merlan 2005) se dnes věnují modernímu pojetí nativní kultury a nastiňují nejrůznější teorie její „revitalizace“ či „invence“. Jde vesměs o obracení se ke kořenům, k jakési společné mytické minulosti coby jistotám o původnosti. Ve své kultovní knize *The Invention of Tradition* definuje Hobsawm s Rengerem invenci tradice jako „praktiky“ symbolického charakteru, s jasným řádem a pravidly, jež mají vštípit určité hodnoty či normy chování prostřednictvím jejich ritualizace. Ta má pak dokázat jejich dějinnou kontinuitu. Ve skutečnosti však většinou odkazují k té „vhodné“ minulosti, ze které lze v přítomnosti nějakým způsobem těžit (Hobsawm a Renger 1983:2). Revitalizací pak autoři jako Anders Salomonson (1984) či Denis Chevallier (2005) rozumějí vědomé přijetí určitých dějinných praktik, spolu s jejich naplněním novými významy. Oba procesy se navzájem doplňují. Revitalizace, neboli ožívování a zpřítomňování prvků dřívější kultury, bývá naplněna určitou volbou toho, jaká tradice – ať je to rituál, umělecké dílo, oděv, písemný pramen (viz Rukopisy královédvorský a zelenohorský v českém prostředí) či jiný kulturní prvek – by se měla stát předmětem obnovy. Volba tak bývá pochopitelně utilitaristická. Jakmile se však kultura utváří a definuje vědomě, vždy se do určité míry objektivizuje a tím i představuje v jakémsi umělém světle. Kultura je přirozeně výtvozem neustálé činnosti a do jisté míry našeho „vynalézání“. Kulturní invence či invence tradice, tak jak ji

chápal Wagner, proto nemá žádný punc vyumělkovanosti či vymyšlenosti, nýbrž jde spíše o čistě aktivní utváření kultury v jakékoli historické epoše. „Vynalézání“ tradiční kultury se však děje prostřednictvím jejího křížení v moderní společnosti, která ji vždy do jisté míry modernizuje. Někteří autoři proto tvrdí, že ony vzkříšené tradice dávno nejsou skutečné, neb nepramení ze svých kořenů. Jiní naopak tvrdí, že skutečné tradice se vynalézají neustále, stejně jako se donekonečna utváří kultura sama. Zatímco Reay (1988), Maddock (2002), či Morton (1998) popírají, že by se dnešní kultura Austrálců jakkoli podobala té původní, předkoloniální, a veškeré snahy o utváření čehosi současného tak nejsou inspirovány původním vzorem, podle Suttona, Cowlshaw nebo Koliga je vznikající kultura „reflexivní a invenční“, což zahrnuje revitalizaci některých kulturních prvků z tradiční kultury, stejně jako kulturní výměnu s moderní australskou a obecně západní společností. Zatímco Sutton (1988) hovoří o „kulturním sebeuvědomění“, Cowlshaw (1993) zastává teorii utváření „kultury vzdoru“. Tento pojem je našemu prostředí vlastní v kontextu debat o kulturní identitě Romů či jiných etnických skupin – nejčastěji znevýhodněných minorit.

Přejděme nyní k otázce, jak souvisí kulturní obnova Austrálců s rodinnou péčí a ženskou spiritualitou. Až do šedesátých let dvacátého století nebyli Austrálci oficiálně přítomni v australských učebnicích dějepisu. Nahlíželo se na ně jako na primitivní a zaostalé, nepříslušející mezi ostatní civilizované občany. Jelikož od osídlení Austrálie docházelo k přirozenému a později i nucenému míšení s „bílou“ populací, ani se nevědělo, kdo vlastně ještě Austrálec je. Až do konce 60. let se pak skutečným krédem stává jejich kulturní i etnická absorpce, rozptýlení se v západní populaci. Současně s tím jsou ti „čistí“ Austrálci považováni za skutečné či autentické, zatímco ti částečně západní za „téměř Evropany“ (dřívější označení *full-blood* a *half-blood* jsou dnes již politicky nekorektní). Stejně tak i cílem politiky asimilace byla postupná ztráta specifické kultury. Austrálci se měli stát součástí většiny, v ideálním případě držiteli stejných práv a možností, stejné svobody i závazků. Nicméně tento přístup znamenal rapidní změnu, a to dokonalé vymizení tradičního způsobu života. Docházelo k násilným přesunům obyvatel do křesťanských misí a rezervací, stejně jako k násilnému odebírání dětí z rodin – nejčastěji těch, které měly jednoho rodiče Evropana. Tyto děti se dnes příznačně nazývají „ukradenou generací“ (*Stolen Generation*). Reflektují nejen oficiální politiku australské vlády v letech 1910 až 1969, ale i obecné stereotypní vnímání Austrálců coby neschopných postarat se o vlastní děti. Tento typ institucionalizace pokračoval až do konce sedmdesátých let, kdy došlo k zásadním politickým změnám – především díky tlaku z pro-Australských stran. Od této chvíle měly děti zůstat v péči rodičů či alespoň v prostředí komunity a jejich přesun měl být tím nejkrajnějším řešením. I v tom případě však děti měly zůstat přednostně v nativních rodinách. Kulturně odlišnému přístupu v péči o rodinu a děti se konečně dostalo jakéhosi uznání a systematicky se zakládala různá rodinná centra a podpůrné programy. Teprve referendum z roku 1967 zahrnuje Austrálce do národnostního sčítání. V řešení jejich existenčních problémů se angažuje Commonwealth – poskytováním bydlení, zdravotní péče, vzdělání a práce. V již zmiňovaném procesu dekolonizace prochází změnou celý australský zdravotní a sociální systém. Sedmdesátá léta jsou ve znamení tzv. *self-determination* a *self-management*, kdy se zakládají komunitní instituce sociální péče řízené Austrálci. Ve svých základech tyto organizace a centra spojují západní a nativní pojetí zdraví a sociálního blaha v určitý funkční celek. Personál je zaškolen v takzvaném „budování komunity“ (*community building*), modelu, jenž byl založen ve Spojených státech coby reakce na ekonomickou krizi ze sedmdesátých let.

Prosazuje se komunitní, sdílené řešení problémů, respektování tradičních nativních směrnic péče (tj. respekt ke starším, k rolím muže a ženy v rodině, sdílení dojmů a pocitů) a spíše navádění klientů k vlastní svépomoci. Můžeme si klást otázku, jak jsou tyto nativní organizace úspěšné a skutečně nápomocné, kde získávají možnosti financování i jak se jim daří jejich tradiční způsoby pomáhání naplňovat. Mohou být vůbec názory všech pracovníků na jejich fungování a naplnění komunitních ideálů jednotné? Těmto otázkám se budu věnovat v následujícím textu. Předkládám zde některé poznatky z vlastního výzkumu v organizaci rodinné péče, Kummara, a rovněž v praxi aplikuji teorii kulturní invence, která se v oblasti Pacifiku studuje již od osmdesátých let.

Kummara – Watching over Children

Kummara (znamená „péče o děti“) je organizace nativních žen, založená a vedená Austrálkami v Brisbane – státě Queensland. Jedná se o neziskovou organizaci, z větší části sponzorovanou vládou, jejímž cílem je pomáhat rodinám Austrálců. Kummara usiluje zejména o to, aby se upevnily vztahy a respekt mezi rodiči a dětmi, vymezily se role matky a otce, stejně jako ženy a muže a aby rodiny ve městě zůstávaly pohromadě a žily v odpovídajících podmínkách. Jedná se do velké míry právě o snahu předejít dalším intervencím „bílých“ sociálních pracovníků v nativních rodinách, opětovnému odebrání dětí a rozpadu rodin. Kummara klade velký důraz na roli ženy a matky coby vychovatelky a živitelky dětí. To má několik důvodů. Jedním z nich je tradiční, čímž míním předkoloniální, model péče o děti, podle kterého připadala role vychovatelky a živitelky dětí do věku puberty jejich matce či babičce. Od iniciace pak výchovu chlapců přebrali muži, zatímco dívky zůstaly do založení vlastní rodiny v péči starších žen. Výchova dětí a jejich bezpečí však byly v původních austrálských společnostech věcí celé komunity. Každý, kdo s nimi byl spřízněn nebo vázán přátelstvím k jejich otci, byl za jejich výživu, výchovu a socializaci částečně zodpovědný. To odpovídá rodinnému uspořádání, ve kterém má dítě více než jednoho rodiče a samotné rodičovství je definováno spíše projevem blízkosti, než skutečnou příbuzností (viz.například Myers [1993] či Berndts [1983]). Myers pak výchově přisuzuje zásadní vliv na utváření individuální a současně sociální identity. Individualita člověka je v tradiční společnosti Austrálců proměnlivá, neboť podléhá zásadním transgresím v jedincově životě. Jsou jimi kojení dětí, jejich výchova, iniciace mladých mužů, prováděná těmi staršími a jejich přebírání celého komplexu „vědění“, stejně jako povinnosti jej nést po smrti stařešinů (*elders*). V Myersově podání se tak sociální identita jedince utváří za chodu, vlivem působení aktivit jeho opatrovatelů. Je složité domýšlet, jaký vliv pak mohl mít rozpad tradičního uspořádání společností Austrálců na jejich vnímání sebe sama i světa kolem. Dalším důvodem, proč ženy v Kummaře tolik zdůrazňují odpovědnost ženy za děti, jsou aktuální násilné události, ke kterým dochází v odlehlých komunitách v Severním Teritoriu. Stává se, že muži – mnohdy i velmi respektovaní stařešinové – sexuálně obtěžují nezletilé děti. Jedná se přitom o členy vlastní komunity. Na vinně může být alkohol, ale také dezintegrace mužské sociální role, oslabení mužské a otcovské autority, nejasnost dříve těžce zpochybnitelných pravidel společenského styku a podobně. Zatímco dříve byly ženské a mužské záležitosti, práce a povinnosti jasně vymezeny, dnes jsou jejich definice velmi chatrné – ostatně nejinak je tomu v západní společnosti. Konkrétně nativní ženy však s příchodem Evropanů zažily ve své pozici značnou degradaci. Černé ženy byly pro bílé muže pouhé objekty a staly se jimi dokonce i pro vlastní muže, kteří mohli být ovlivněni právě chováním kolonizátorů. Podle mnoha nativních autorek jako Jackie Huggins (1998) či Larissy

Behrendt (1993) však přezíravý postoj ze strany většinové společnosti převládá dodnes. Jedním z hlubších cílů Kummary je proto jasné vymezení dnešní domény a úlohy ženy-matky v prostředí města. V neposlední řadě je podtrhování ženské role podmíněno tím, že to byli právě mužští sociální pracovníci, kdo rozhodoval o osudu rodin v době australské politiky asimilace. To oni odebírali děti z rodin a rozhodovali o tom, které jsou příliš „světlé“ a které podstoupí nucenou převýchovu a pokřesťanstění (viz. ona „ukradená generace“). Cílem Kummary je dnes zabránit tomu, aby bílí sociální pracovníci mocensky zasahovali do fungování nativních rodin a aby odebírání dětí z těchto rodin – z nejrůznějších důvodů – bylo nejčastějším řešením problému. Nově vzniklé nativní organizace rodinné péče (např. Aboriginal and Torres Strait Islander Commission či Aboriginal Islander Child Care Agency) však vznikaly s pomocí bílých sociálních pracovníků. Austrálci, kteří v nich působili, se univerzitně vzdělávali a účastnili nejrůznějších výcviků v oblasti sociální péče. Členy nativních organizací byli přirozeně muži i ženy, ovšem i zde, jako téměř všude, dominovali muži. Kummara je řízena ženami a snaží se tak naplnit ústřední myšlenku současné ženské aktivistické komunity, a sice, že teď je řada na nich. Ženy by měly v mnohem větší míře působit ve veřejných funkcích.

Vznik Kummary coby ženské organizace byl tedy podmíněn více vlivy a stejně tak se dodnes vyvíjí její směřování. Prvotním cílem je pomáhat rodinám při výchově dětí, tj. podporovat sociálně znevýhodněné rodiny, nasměrovat je do dalších podpůrných institucí a pečovatelských služeb, zastupovat rodiče při soudních řízeních, organizovat programy rodičovské péče, budovat síť přátelských vztahů mezi rodinami a současně komunitu a komunitní svépomoc. Pod Kummaru spadá mateřská školka Koolyangarra, kde mohou pracující rodiče přes den nechávat své děti. Školka je otevřena pro všechny a je zde zhruba padesát dětí nativních, australských i příslušníků jiných etnik (např. súdánských). Některé z nich mají specifické problémy, jako nedoslýchavost, nesoustředěnost či autismus. Cílem Kummary je orientace na primární prevenci a tzv. multifunkční model péče, jež spočívá v celostním řešení jedincova problému. Organizace se tak zaměřuje na předcházení problémům se socializací i vzděláváním dětí, a to od nejnižšího věku. Děti, které mají problém se soustředěním, podstupují nejrůznější lékařská vyšetření. Důvodem stejného problému nativních dětí v mnoha kulturách bývají ušní vady. Zatímco většinové organizace by nesoustředěné dítě mohly přesunout do zvláštní školy, Kummara hledá prvotní příčiny. Jak často tvrdily samy její členky, tato organizace usiluje o změnu ve strukturách sociální péče, a to pomocí holistického přístupu a minimalizace odebírání nativních dětí z rodin. Kummara prosazuje tzv. „*Child Placement Principle*“, podle kterého má dítě, pokud skutečně nemůže zůstat v původní rodině, přejít do péče: a) svých příbuzných, b) členů své komunity, c) jiných Austrálců.

Ženské otázky, ženský business

Poměrně nedávnou oblastí zájmu Kummary se staly ženské otázky, role ženy v moderní společnosti, ženská spiritualita a hledání jakési ženské duchovní obnovy. Doba mého příjezdu (léto 2006) byla ve znamení příprav již druhé ženské konference jménem *See Change*. Vedla k ní údajně obecně rostoucí potřeba ženské komunity v Brisbane a okolí řešit ženské otázky. Ženy často hovořily o tzv. „čase pro změnu“ a o „čase žen“. Hlavními tematickými okruhy konferencí byly žena a mateřství, plánování rodičovské výchovy a programy primární prevence (například zavádění „moderní“ podoby přechodových rituálů pro mladé coby prevence kriminality), stejně jako ženská spiritualita a léčení, ženy ve vedoucích pozicích a posílení role ženy

v moderní australské společnosti – jinými slovy vše, co by ženy označily jako tzv. ženský business. Obou konferencí se zúčastnilo kolem sto padesáti žen ve středním věku z Brisbane a okolí. Šlo převážně o ženy ekonomicky aktivní, zaměstnané či podnikatelky, do velké míry také vzdělané. Lze-li v tomto případě mluvit o vyšším sociálním či symbolickém kapitálu tak, jak tyto termíny používá Bourdieu (1979), rozhodně šlo o ženy socioekonomicky dobře zabezpečené, o jakousi „elitu“, jež se nepotýká s existenčními problémy jako mnozí původní obyvatelé na ulicích Brisbane. Nicméně je nemožné učinit srovnání na úrovni psychologické, neboť každá z přítomných žen v sobě nesla určitá emocionální traumata, ať spojená s životem vlastním (krize v rodině, domácí násilí) nebo svých rodičů (ukradené generace), nebo šlo o ono proklamované nešťastné postižení kolonialismem a dosavadními předsudky majoritní společnosti vůči Australcům.

Cílem konference bylo najít společnou řeč v zásadních otázkách, kterými se jednotlivé komunity zabývají. Ze zásady společného rozhodování je však nutné, aby se slova ujala širší komunita. Účastnice se snažily nalézt jasné body v současné roli ženy a oblastech, které se jí týkají (tzv. *women's business*). Zabraly se rovněž do diskuzí o tom, co dnes představuje někdejší mytologicky ustanovené vědění a rituály (tzv. *Aboriginal Law* či *Dreaming*) a současně, jak je v moderním světě použít (viz. citace).¹ Některé závěry se zdály být překvapivé. Kromě odkazování se k vazbám na minulost, sdílenou mytologii a spiritualitu došlo kupodivu i ke zdůrazňování kontaktu s přírodou, vodou, ideálu zdravé matky a silné rodiny, posílení ženského hlasu v komunitě, ale i emocionálního léčení. Zavádění internetových komunikačních skupin a tematických webů, stejně jako komunikace s nativními ženami v Kanadě a Severní Americe svědčily o vysoké úrovni technologizace těchto relativizačních úsilí. Došlo i na téma zavedení Dne Matky Země jako svátku spojení Australců s jejich půdou. Toto genderové spojení matky se zemí je však již něčím netradičním, přicházejícím zvenčí, možná i částečně ekologicky podmíněným, stejně jako samotný koncept Dne Matky, tedy svátek západního typu (Kolig 2005). Co se léčení v rámci komunity týče, na konferenci se představila podivuhodná organizace, snažící se Australcům – především ženám – pomoci zapomenout na jejich traumata, odstranit onen zdroj sebedoceňování a hanby, pramenící z jejich životních nesnází či jen z denní konfrontace s „bílou“ australskou společností a jejími předsudky. Tato organizace pořádá poměrně nákladné workshopy a skupinové terapie, na kterých se ženy mají naučit zapomenout na minulá příkoří a začít nový život. Pro skutečnou účinnost je však doporučeno podstoupit více workshopů, a tak zaplatit více peněz. Takováto forma pomáhání nám evokuje spíše principy fungování dnešních sekt. Jiné léčitelky představovaly alternativní formy medicíny jako práci s čakrami a meditací, masáže či aromaterapii. Účastnice uvítaly tyto prezentace s větším či menším nadšením, nicméně mé pochyby byly vyvráceny tvrzením, že je naprosto přirozené, nechat kulturu jejímu přirozenému vývoji a nebránit se okolním zdrojům a ideologiím, jsme-li v jejich obklopení jednou nuceni žít (viz. citace).²

¹ „Nejde o to vynalézt novou, ale znovu postavit starou kulturu Australců na někdejších principech.“ (členka organizace Kummara, osobní rozhovor, 25/08/06) „Musíme prostě posílit to, co jsme kdysi vlastnily a praktikovaly. Jde o to opět to uvést do chodu. Stejně jako se móda točí pořád dokola, tak i naše kultura je v našem nitru. Musíme ji jen zpřítomnit.“ (členka organizace Kummara, osobní rozhovor, 25/08/06)

² „Většina lidí si myslí, že se chceme vrátit do minulosti a obnovit nějaké staré tradice. Tak to ale nejde. Za žádnou cenu se dnes nemůžeme ztotožnit ani s někdejšími tradicemi, ani se západní kulturou. Co je vlastně ona autentická kultura, o které všichni mluví? Máme podle nich žít v buši a házet bumerangem?“ (členka organizace Kummara, osobní rozhovor, 12/10/06)

Jedna z účastnic celou situaci komentovala následovně: „*Nerozumím tomu, proč tomuhle říkají New Age, když je to vlastně Old Age?*“ (konference See Change, 16/10/06) Společným mottem konference, stejně jako aktivit Kummary, bylo dělat věci po svém, nezávisle na západních představách vnucovaných zvenčí. Obecný úspěch měl projekt přechodových rituálů pro dospívající chlapce i dívky, navrhovaný Kummarou. Iniclace do dospělosti by podle představ Kummary měla pomoci řešit současné problémy mladých lidí, spojené s jejich vykořeněním, delikvencí, alkoholismem a podobně. Hlavní složku programu, který by probíhal v několika fázích po dva roky, by představovalo vzdělávání, učení se psychickým i fyzickým dovednostem, úctě ke starším a mezilidským vztahům.

Pokusila jsem se zde o ilustraci aspektů kultury novodobých austrálských žen nebo alespoň jejich představ o moderním pojetí ženství a roli matky v nativní komunitě v rámci majoritní společnosti. Otázkou zůstává, které z uvedených plánů a programů se skutečně jednoho dne podaří uskutečnit. Kummara je nezisková organizace, sponzorovaná převážně státem a vládou a její činnost tak podléhá jejich kontrole. To je dvojsečná zbraň, neboť Kummara musí své aktivity podřizovat jak zájmům komunity, tak svých sponzorů. Obecně je pro ni mnohem snazší získávat podporu na rodinné programy a péči o děti než na konference a komunitní setkání věnovaná ženským otázkám. Momentální zájem organizace je však pokračovat v řešení ženské otázky. Skutečné výsledky její činnosti nelze zatím hodnotit právě z důvodu političnosti jejích aktivit a snah. Zacílení na změnu v sociální péči může paradoxně Kummaru oddalovat některým klientům. Potřeby Austrálců na ulici jsou poněkud více existenční než zaměření Kummary – což jí však nelze vytýkat, neboť jejím primárním cílem není poskytování pečovatelské služby. Snahy Kummary – často spojované s péčí o děti či s emocionálním „lěčením“ v rámci komunity, ať je jakékoli – je třeba vnímat spíše jako řešení určité kulturní mezery (Ogburn 1964), nedostatku v sociální i kulturní péči, kterou otvírá moderní společnost. Otázkou zůstává, do jaké míry tyto formy léčení souvisí s tradiční kulturou Austrálců. Jde o přirozené a plynulé obohacování se všemi dostupnými kulturními prvky a jejich vhodné použití či snad o sledování zájmů jedné sociálně zvýhodněné skupiny Austrálců? Mají tyto novodobé kulturní atributy vůbec vazbu na někdejší tradice nebo jsou snad – analogicky k teoriím kulturní revitalizace a invence – hlavně přisvojením kýžené či záměrně deformované minulosti? Jisté je, že ani novodobí Austrálci se neubrání kulturní globalizaci. A proč by také měli... Jejich otevřenost okolním kulturám a především většinové austrálské společnosti může podnítit novou fázi vývoje etnických vztahů v multikulturní Austrálii.

Použitá literatura

- BARNARD, A. 2006. Kalahari revisionism, Vienna and the 'indigenous peoples' debate. *Social Anthropology*. 14:1–16.
- BERNDT, C. D. 1983. *The Aboriginal Australians – the first pioneers*. Australia: Picatori.
- BEHRENDT, L. 1993. The Aboriginal Women and the White lies of the feminist movement implications for Aboriginal women in rights. *Australian Feminist law Journal*. 1:27- 44.
- BOURDIEU, P. 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. London: Routledge.
- CHAPMAN, R. a L. MUNRO 2001. "Walking Together". *The development of Indigenous multifunctional, strength-based service practice*. Highgate Hill (QLD): Kummara Research incorporated
- COWLISHAW, G. 1993. Introduction: representing racial issues. *Oceania* 63:3:183-94.
- HOBBSAWM, E. a T. RANGER 1983. *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press
- HUGGINS, J. 1998. *Sister girl: The writings of an Aboriginal activist and historian*. St.Lucia: University of Queensland Press.
- KOLIG, E. 2002. „Introduction: Cultural revival, the construction of Indigeneity, and the world- system,“ in *Politics of Indigeneity in the South Pacifik*, Eds. E. Kolig a H. Muckler. Hamburg: LIT.
- LÉVI-STRAUSS, C. 2001. *Totemismus dnes*. Praha: Dauphin.
- MADDOCK, K. 2002. „Revival, renaissance, and the meaning of modern constructions in Australia,“ in *Politics of Indigeneity in the South Pacific*, Eds. E. Kolig a H. Muckler. Hamburg: LIT.
- MYERS, F. 1993. „Place, Identity, and Exchange: The Transformation of Nurturance to Social Reproduction over the Life-Cycle in a Kin-Based Society,“ in *Exchanging Products: Producing Exchange*, Ed. J. Fajans. Sydney: Oceania Monograph.
- OGBURN, W. F. 1964. *On Culture and Social Change*. Edited and introd. by Otis Dudley Duncan. Chicago: University of Chicago Press
- RADCLIFFE-BROWN, A. R. 1930. The Social Organisation of Aboriginal Tribes. Part 1. *Oceania* 1/1, 34-63, Sydney
- SUTTON, P. 1988. „Myth as history, history as myth,“ in *Being Black: Aboriginal Cultures in 'Settled' Australia*, Ed. I. Keen. Canberra: Aboriginal Studies Press.
- WAGNER, R. 1975. *The Invention of Culture*. New Jersey: Prentice-Hall Anthropology Series.